

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

Cap. I. De Sacrementis generatim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

LIBER TERTIUS,

In quo agitur de Sacra- mentis.

CAPUT PRIMUM.

De Sacramentis generatim.

U O D sapientissimè docet S. Dionysius lib. dō Di-
vinis Nominibus, cap. 4. Dei bonitatem atque in-
res à se creatas dilectionem circulum efficere ad-
mirabilem , dum extra se suam in nos effundit be-
neficentiam , nosque mirificæ bonitatis scaviibus
illecebris , quasi hamo illaqueatos trahit ad se in
funiculis Adam ; in vinculis charitatis , ut loqui-
tur Propheta , pellicit ad seipsum , qui est rerum
omnium principium & finis , ut ab ipso profecti per creationem , ad ip-
sum regrediamur per amorem & gratiam , atque in ipso æternū con-
quescamus , qui finis noster est , summumque bonum & felicitas consum-
mata : id experimento in Divinis comprobatur Sacramentis , quorum Deus
author est & institutor ; per hæc enim ut sanctitatis instrumenta Deus,
omnipotens suum in nos Spiritum effundit , quo veluti nexu nos ad se
pellicit , sibique tam feliciter copulat , ut cum eo (juxta Apostolicum
testimonium) unus idemque spiritus efficiamur. *Qui enim adharet Deo ,*
unus spiritus est. Idemque Apoltolus alio loco dicit : *Charitas Dei diffusa est*
L 1 in

in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datum est nobis. Itaque non modò per aliquam virtutem aut habitum creatum Deo conjugimur, sed insuper eodem ipso Spiritu Sancto, quo Divinae inter se Personae ab æterno copulantur. Sicque impletur in nobis illa Christi pro nobis ad Patrem deprecatio: *Ut sicut tu Pater in me, & ego in te; ita & ipsi in nobis unum simus*, Joan. 17. Ibidemque: *Ego charitatem quam dedisti mihi, dedi eis, ut sim unum, sicut & nos unum sumus: ego in eis, & tu in me, ut sint consummata in unum.* Omnia ista felicissimè complentur in nobis, ut admonet S. Augustinus tract. 111. in Joan. in fine, quatenus membra Christi efficiuntur, unumque cum ipso corpus constituimus: sic enim Sancto Christi Spiritu quasi membra Christi vegetantur ac vivimus, ut nos edocet Apostolus Gal. 4. *Quoniam auem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamamen Abba Pater.* Hoc tamen subest discrimen, quia Christus Jesus verè Filius Dei est naturalis in sua etiam humanitate, quatenus in solo Verbo subsistit, ut adversus Elipandi Urgelitani errorem definit Ecclesia: *Nos verò per Spiritum Sancti gratiam, atque ipsummet in nobis inhabitantem Spiritum Christi, promovemur in filiorum Dei adoptivorum dignitatem & conditionem.*

I I. Hoc enim omnibus novæ Legis Sacramentis commune est, ut vel suscipientes justificant, quod proprium existit Sacramentorum Baptismi & Pœnitentiae; vel jam præexistentem gratiam novo adaugeant incremento, quod ad cetera pertinet Sacraenta. Istam inconclusam veritatem Sacra nos Literæ docent. De Baptismo enim legimus Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest intrare in regnum Dei.* Et Ephes. 5. *Emundans eam (Ecclesiam) lavacra aquæ in verbo vita.* De Confirmatione verò, Act. 8. *Cum vidisset autem Simon quod per impositionem manus daretur Spiritus Sanctus.* De Eucaristia, Joan. 6. *Qui manducat me, vivet propter me.* De Pœnitentia, Joan. 20. *Quorum remissoriis peccata, remittuntur eis.* De Extrema-Uncione, Jacobi 5. *Et si in peccatis fuerit, remittentur ei.* De Ordine, 1. Timoth. 4. *Ut resuscites gratiam que data est tibi cum impositione manuum Presbyterii.* De Matrimonio denique Ephes. 5. *Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo & in Ecclesia.*

I II. Eadem nobis prisci Ecclesiæ Doctores tradidere. In primis Tertullianus lib. de resurr. carnis: *Caro abluietur, ut anima emaculeatur. Caro ungitur, ut anima consecretur. Caro signatur, ut anima miniatur. Caro manus impositione adumbbratur, ut anima Spiritu illuminetur. Caro corpore Christi & sanguine vescitur, ut anima de Deo saginetur.* S. Ambrosius lib. 1. de Sacram. cap. 5. exponit ablutionem Naaman in Jordane, per quam à lepra mundatus est, præfigurasse animarum à peccatis emundationem, quam efficiunt Ecclesiæ Sacraenta. Idemque significatum ait per Spiritus Sancti descendens in specie columba, quando Jesus in Jordanem descendit baptizandus. Idem lib. 2. de Sacram. cap. 2. confert cum gratia Sacramentorum sanationem:

sanationem unius hominis infirmi , qui prior descendebat in piscinam ; & subiungit : *Quanto major est gratia Ecclesie , in qua omnes salvantur quicumque descendunt . S. Augustinus tract. 8o. in Joan. in illa Christi verba , jam vos mundi estis propter verbum quod loquutus sum vobis , hæc tradit : Quare non ait , Mundi estis propter Baptismum , quo loci estis ; sed ait , Propter verbum , quod loquutus sum vobis ? Nisi quia & in aqua verbum mundat . Detrahe verbum , & quid est aqua , nisi aqua ? Accedit verbum ad elementum , & fit Sacramentum . Unde ista tanta virtus aquæ , ut corpus tangat , & cor abluit , nisi faciente verbo ? non quia dicitur , sed quia creditur ; nam & in ipso verbo aliud est sonus transiens , aliud virtus manens .*

I V. Neque verò requirit eo loco Augustinus , ut necessariò adhibeatur à Sacramenti ministro aliqua elementaris substantia , cui verba Sacramentum consummanti applicentur . Etsi enim hoc ipsum in aliquibus , ut in Baptismo , requiratur , non tamen in omnibus Sacramentis . Sed omnia & singula Sacra menta id requirunt , ut constituantur in eis pro materia aliquid sensibile , cuius significatio sacramentalis determinetur , sive quibusdam verbis , sive alia quapiam re sensibili , qua verborum loco sit , & forma vicem teneat , cujusmodi sunt in Peccatoria Sacramenta pœnitentis actus , qui locum tenent materia : & in Matrimonio signa consensus , quæ sunt loco formæ . Ita exponit hanc Augu stini sententiam S. Thomas 3. p. quæst. 84. art. 1.

V. Sacra menta omnia consistunt in communi genere signi . Signum definit S. Augustinus lib. 2. de doctr. Christ. cap. 2. rem quæ præter speciem quam ingerit sensibus , aliquid aliud facit in cognitionem venire . Sic fumus dum se oculis prodit , deducit animum in latenter ignis cognitionem . Cum verò Sacra menta non sint naturalia signa , qualis est fumus respectu ignis , sed ex instituto Christi , propterea exigunt aliquam similitudinem externi signi cuiusveratione interna , quam significant . Qua ex causa idem Augustinus epist. ad Bonifacium , ait : *Si Sacra menta quandam similitudinem earum rerum , quarum Sacra menta sunt , non haberent , omnino Sacra menta non essent .* Sic per aquam ablutione similitudinem refert ablutionis peccatorum , quam Baptismus operatur . Ideoque à Patribus Græcis Sacra menta vocari solent *virtutæ* , eo quod similis sint speciei ac formæ cum re quam significant .

V I. Neque solum gratiam interius productam significant , sed eandem ipsam producent Sacra menta novæ Legis Gratiae : quippe quæ id habent , ut sint gratiæ practica , ejusque sub genere instrumenti operativa . Quod sane non semper verificatur secundum actum , sed secundum aptitudinem ; ut si quis Baptismum suscipiat cum affectu , aut intentione peccati mortalis , id Sacramentum non producit pro eo tempore gratiam , ob suscipientis incapacitatem , & prava voluntatis obicem ; sed satis est ad Sacra menti rationem , quod ex le habeat aptitudinem gratiæ productivam , quam si non

L 1 2 producat .

producat, id contingit per accidens ex opposito obice. Ex haec tenus disputatis colligitur ista Sacramenti definitio, ut sit Signum gratiae sensibile ad nostram sanctificationem divinitus institutum.

VII. Hoc denique memoriam tenendum est, ad cuiuslibet essentiam Sacramenti tria exiguntur, materialm, & formam, ^{et} in istri operationem hoc facere intendentis, quod in simili facere consuetudine ^{et} ecclesia: quorum trium si vel unum defit, nequaquam erit Sacramentum. ^{Ita} docet ac definit Florentina Synodus in Decreto Unionis.

C A P U T I I.

De Baptismo.

I. **R**IA Sacraenta characterem indelebilem in anima imprimit, ideoque nunquam iterari possunt, scilicet Baptismus, Confirmatio & Ordo. Sic enim sanxit Concilium Trident. sess. 7. de Sacramentis in genere, can. 9. *Si quis dixerit in tribus Sacramentis, Baptismo, Confirmatione & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spirituale & indeleibile, unde ea iterari non possunt, anathema sit.*

II. Triplex recensetur Baptismi genus. Primum aquæ, qui solus ad Sacramentum pertinet. Secundum flaminis ac spiritus, qui est perfectus a Deo ipso infusus amor Dei, aut perfecta, & a Spiritu Sancto excitata contritio cordis. Tertium est sanguinis ac martyrii, qualis fuit sancta Emerentiana, sancti Genesii & aliorum Martyrum, quos aquæ Baptismus non abluerat. Horum enim singula Baptismata possunt ad salutem aeternam sufficere, can. *Baptismi vicem*, de consecrat. dist. 4. modò contineant Baptismi Sacramentum in voto.

III. Quando probabiliter dubitatur, an fuerit aliquis baptizatus, hic erit sub ista conditione baptizandus: *Si baptizatus es, ego non te baptizo; si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c.* cap. 2. de Baptismo.

IV. Quanvis forma Baptismi, aut aliorum Sacramentorum non ad Grammatices amissim ex balbutie aut imperitia linguae, aliisque ex casu pronunciaretur, si tamen servetur juxta communem intelligentiam verborum sensus & significatio, non ideo minus erit validum Sacramentum, neque quidquam debet iterari. Idcirco in can. *Reuelerunt*, de consecrat. dist. 4. declaratur validus Baptismus, in quo fuerat ita pronunciatum: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filias, & Spiritus sanctus.* Proclivius tamen est ut irrita sit forma Sacramenti, si verborum immutatio contingat in ipso.